

**MUNKAERŐPACI
TÜKÖR
2002**

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR

Az évkönyvsorozat szerkesztőbizottsága

FAZEKAS KÁROLY • igazgatóhelyettes, MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont ♣ FREY MÁRIA • tudományos tanácsadó, Foglalkoztatási Hivatal ♣ KÖLLŐ JÁNOS • tudományos főmunkatárs, MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont ♣ LAKATOS JUDIT • főosztályvezető, Központi Statisztikai Hivatal ♣ LAKY TERÉZ • tudományos tanácsadó, Foglalkoztatási Hivatal ♣ LÁZÁR GYÖRGY • osztályvezető, Foglalkoztatási Hivatal ♣ NAGY GYULA • tanszékvezető, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Emberi Erőforrások Tanszék

Sorozatszerkesztő
FAZEKAS KÁROLY

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR 2002

SZERKESZTETTE
FAZEKAS KÁROLY

MTA KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
ORSZÁGOS FOGLALKOZTATÁSI KÖZALAPÍTVÁNY
BUDAPEST © 2002

A kiadó címe:
MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont
1112 Budapest, Budaörsi út 45.

A kiadvány megrendelhető:
Nyíri Józsefné, a kiadó címén (e-mail: nyiri@econ.core.hu)

© MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont,
Országos Foglalkoztatási Közalapítvány,
2002

ISSN 1586-460X

Felelős kiadó: Koltay Jenő
Olvasószerkesztő: Patkós Anna
Nyomdai előkészítés: socio-typo
Typográfia: Garamond, Franklin Gothic
Készült az ERFO Kft. Nyomdaüzemében
Felelős vezető: dr. Kovács Zoltán ügyvezető igazgató

TARTALOM

Előszó	9
Laky Teréz: Munkaerőpiac Magyarországon 2001-ben	15
Bevezetés	17
1. A magyar munkaerőpiacot alakító főbb gazdasági és nem-gazdasági körülmények	18
2. A népesség gazdasági aktivitása	20
2.1. A foglalkoztatottság főbb jellemzői	23
2.2. A munkanélküliség	29
2.3 A gazdaságilag inaktív népesség	35
3. A fő cél: A foglalkoztatás növelése	37
Közelkép. Munkakínálat; Munkaerő-kereslet	
Szerkesztette: Galasi Péter, Kőrösi Gábor	39
Előszó	41
I. Munkakínálat	43
1. Bevezetés (<i>Galasi Péter</i>)	43
2. A munkakínálat mint munkaerőpiaci részvétel	45
2.1. Aktivitás, foglalkoztatottság és munkanélküliség (<i>Nagy Gyula</i>)	45
2.2. Női–férfi munkaerőpiaci részvételi különbségek tényezői (<i>Galasi Péter</i>)	72
3. A munkakínálat mint munkaidő	83
3.1. Tényleges és szokásos munkaidő 1992 és 2000 között (<i>Nagy Gyula</i>)	83
3.2. Munkakínálati becslések – fizetett/nem fizetett munka és jövedelem (<i>Galasi Péter</i>) ...	101
3.3. A fizetett és nem fizetett munka értéke (<i>Galasi Péter–Nagy Gyula</i>)	105
3.4. Az effektív munkakínálat becslése, 1998–2000 (<i>Galasi Péter</i>)	117
3.5. A nő–férfi munkakínálati különbségek tényezőkre bontása (<i>Galasi Péter</i>)	127
Hivatkozások	134

II. Munkaerő-kereslet	135
1. Bevezetés (<i>Kőrösi Gábor</i>)	135
2. Munkahely-teremtés és -rombolás	137
2.1. Ötlet és statisztikai mutatók (<i>Kőrösi Gábor</i>).....	137
2.2. Nemzetközi tapasztalatok (<i>Surányi Éva</i>)	138
2.3. Munkahely-teremtés és -rombolás Magyarországon (<i>Kőrösi Gábor</i>)	142
3. A munka mint termelési tényező	146
3.1. Keresletmodellek (<i>Kőrösi Gábor</i>)	146
3.2. Nemzetközi tapasztalatok (<i>Kőrösi Gábor–Surányi Éva</i>)	148
3.3. Dinamikus munkaerő-keresleti modellek (<i>Kőrösi Gábor</i>)	150
3.4. Dinamikus alkalmazkodás (<i>Surányi Éva–Kőrösi Gábor</i>)	157
3.5. A képzett és képzetlen munka iránti kereslet (<i>Köllő János</i>).....	160
3.6. A vállalatok jellemzői (<i>Kőrösi Gábor</i>)	168
Hivatkozások	173
Frey Mária: A munkaerőpiaci politika jogszabályi és intézményi környezetének piacgazdasági fejlődéstörténete	177
1. A munkaerőpiaci politika finanszírozási rendszere	179
2. Munkaerőpiaci érdekegyeztetés	184
3. A munkaügy kormányzati irányítása	187
4. Állami foglalkoztatási szolgálat.....	188
5. Munkanélküliek keresetpótló támogatása	191
5.1. Munkanélküli-járadék	192
5.2. Munkanélküliek jövedelempótló támogatása	196
5.3. Rendszeres szociális segély	198
5.3. Rendszeres szociális segély	201
5.5. Előnyugdíj	201
5.6. Nyugdíj előtt munkanélküli-segély	202
6. Aktív munkaerőpiaci eszközök	202
6.1. Munkaközvetítés	208
6.2. Munkaerőpiaci szolgáltatások	212
6.3. Munkaerőpiaci képzés	214
6.4. Közhasznú foglalkoztatás	220
6.5. Tartós munkanélküliek foglalkoztatását elősegítő bértámogatás	224
6.6. Munkanélküliek vállalkozóvá válásának elősegítése	226
6.7. Rövidített munkaidejű foglalkoztatás	228
6.8. Munkahelyteremtő beruházások támogatása	230
6.9. A foglalkoztatáshoz kapcsolódó járulékok átvállalása	233
6.10. A pályakezdők foglalkoztatását segítő eszközök	235
6.11. A munkába járással kapcsolatos terhek csökkentését célzó támogatások	237
6.12. Munkaerőpiaci programok	238
Hivatkozások	240

Statistikai adatok (*Statistical Data with English Subtitles*)

Összeállította (<i>Edited by</i>): Fazekas Károly, Köllő János, Lakatos Judit, Lakatos Miklós, Lázár György	241
1. Alapvető gazdasági mutatók (Basic economic indicators)	243
2. Népeség (Population)	245
3. Munkaerőpiaci részvétel (Labour market participation)	246
4. Foglalkoztatás (Employment)	252
5. Munkanélküliség (Unemployment)	265
6. Inaktivitás (Inactive population)	278
7. Bérek (Wages)	280
8. Oktatás (Education)	296
9. Munkaerő-keresleti jelzőszámok (Labour demand indicators)	299
10. Regionális különbségek (Regional inequalities)	306
11. Migráció és ingázás (Migration and commuting)	315
12. Munkaügyi kapcsolatok (Industrial relations)	317
13. Munkaidő (Working time)	318
14. Népszámlálási adatok (Census data)	350
15. Nemzetközi adatok (International comparison)	353
16. A fontosabb adatok forrásai	356
17. Módszertani ismertetések (<i>Lakatos Judit, Lázár György</i>)	361

Munkaerőpiaci kutatások

Válogatás magyarországi könyvek és folyóiratok, külföldi könyvek és folyóiratok, valamint hazai és külföldi intézetek és intézmények műhelytanulmányainak munkaerőpiaci témájú publikációiból

Összeállította: Hoffer Ágnes és Sándor Zsuzsa	371
Bevezetés	373
1. Válogatás a magyar könyvtermésből, 2001–2002	374
2. Index	380
3. Magyarországi folyóiratcikkek, 2001 október – 2002 október	381
4. Külföldi könyvek, könyvrészletek, 1992–2002	385
5. Külföldi folyóiratcikkek, 2001 október – 2002 október	389
6. Magyar és külföldi intézetek, intézmények műhelytanulmányai, válogatás a 90-es évek szakirodalmából	389

Függelék. Táblázatok és ábrák jegyzéke	395
---	-----

A kötet szerzői

- FAZEKAS KÁROLY • MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont
FREY MÁRIA • Foglalkoztatási Hivatal
- GALASI PÉTER • Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem,
Emberi Erőforrások Tanszék
- HOFFER ÁGNES • Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem,
Központi Könyvtár
- KÖLLŐ JÁNOS • MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont
- KÖRÖSI GÁBOR • MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont
LAKATOS JUDIT • Központi Statisztikai Hivatal
- LAKATOS MIKLÓS • Központi Statisztikai Hivatal
LAKY TERÉZ • Foglalkoztatási Hivatal
- LÁZÁR GYÖRGY • Foglalkoztatási Hivatal
- NAGY GYULA • Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem,
Emberi Erőforrások Tanszék
- SURÁNYI ÉVA • Közép-Európa Egyetem, Közgazdaságtan Tanszék
- SÁNDOR ZSUZSA • MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont